

Operettia Kansanteatterissa.

Paul Abraham: *Dshainah*.

Abrahamin operettireseptissä on siirapilla aina ollut keskeinen tehtävä. Sitä hänen kappaleissaan on runsaasti jokaisessa, mutta Kansanteatterin eilen esittämässä uutuudessa sitä vallan tiheä ja vuotaa. Operetin sentimentaalinen pari on niin sentimentaalinen, ettei millään luulisi sen olevan kotoisin hilpeästä Wienistä, jossa kyllä sentimentaalisuutta on, mutta jossa se kuitenkin on osattu asettaa sille yleensä kuuluvaan asemaan henkevä leikin väliin. Tässä tapauksessa sentimentaalisuus tukahuttaa nekin yritykset laskea leikkiä, mitä tehdään. Operetin vitsit ovat kovin haettuja, ja vaikka *Leo Lähteenmäki* tekeekin parastaan ne pelastaakseen, niin ne kuitenkin hukkuivat sentimentaalisuuden sokeriliemeen. Muuten aihe on sellainen, että se antaisi pohjan todelliseen, runolliseenkin käsittelyyn, mutta nykyaikaiseen operettiin kai kuuluu, että runoutta on mahdollisimman tarkoin vältettävä, annettava limonadia viinin sijasta.

Musiikki tuntuu aluksi verraten miellyttävältä, mutta lopulta se pakostakin käy väsyttäväksi alituisessa makeudessaan, jonka joku repäisevämpi, reippaampi sävel vain harvoin keskeyttää. On merkillistä, ettei *Dshainahissa* ole yhtään sellaista säveltä, oikeaa schlageria, joka välittömästi painuisi mieleen.

Pelastuksena eilen illalla oli erinomainen ohjaus, lavastus ja tanssit. *Eine Laine* oli tehnyt suuren työn saadakseen verraten hitaan toiminnan liikumaan, hän, nähtävästi yhdessä tanssien sommittelijan, *Anitra Kartton* kanssa, oli saanut syntymään hyvin hauskoja ryhmiä, ja hän osasi taitavasti lisätä kohtausten eloisuutta asettamalla taustalle aina jonkun liikkuvan ryhmän, jota silmä saattoi mielihyvällä seurata korvan väsyessä alituisen tunnehyminä. Lavastukseen nähden Kansanteatteri kai saavutti parhaan operettituloksensa. Näyttämölaitteissa oli komeutta, loistoa ja kekseliäisyyttä. Olisi vain toivonut, että siellä olisi ollut käytettävänä enemmän tilaa, jotta ryhmät olisivat voineet liikkua vapaammin ja huolettomammin. Tanssien loistokohtina olivat Kiinalainen tanssi ja Akrobaattivalssi, jotka *Orvokki Siposen* ja *Klaus Salin* olivat itse hauskaasti sommitelleet ja jotka he esittivät erinomaisen taitavasti. "Tuhansien riemu-
jen" tehuoneen tanssijattaria ei myöskään sovi unohtaa. Indo-kiinalainen sävy ja tyyli sai *Anitra Kartton* ohjauksessa hyvän ilmaisun. Värikkäät, komeat puvut olivat *Gandul Winbergin* sommittelemat ja *Emmi Tuukan* valmistamat. Lavastus oli *Lasse Elon*, joka

Kansanteatterin kevätoperetti.

Paul Abraham: "*Dshainah*".

Kansanteatteri päätti eilen esityksensä sarjan esittämällä Ylioppilastalossa Paul Abrahamin operetin "*Dshainah*". Allekirjoittanut tutustui tähän kevätohjelmaan esityksen pääharjoituksessa maanantaina.

Abrahamin "operettimaahan" kuuluvat edelleenkin jokin Euroopan suurkaupunki — tällä kertaa Paris — ja eksoottiset maat — tällä kertaa Indo-Kiinan pääkaupunki Saigon. Viimeksimainitusta paikasta tekijä on saanut itämaisen kirjavan Sing-Song-ympäristön sentimentaalille kaukomaailulle. Tätä puolta edustaa kyynelehtivä operettimantiikka, jota on viljelty itämaisissa kohtauksissa liiaksikin, mutta pirteän keikaroinnin linjalla on niin paljon panosta — tavallista reippaampi subrettipari ja parisilaisympäristö — että nauru kuivaa krokodiilin kyyneleet.

"*Dshainahin*" musiikki tuntuu maallikosta jollakin tavoin oikuttelevalta ja vauhkolta. Siinä on paljon orkestraalisia vivahteita ja runsaasti rytmiä, mikä tekee sen mielenkiintoiseksi. Puccinin mukaeltu *Butterfly-*

aaria ja monet muut laulutehtävät asettavat naispääosan esittäjälle melko suuria vaatimuksia. Malmi Vilppula suoriutui ilmeikkäällä ja kirkkaalla sopraanollaan päätehtävästään erinomaisesti. Myös hänen näyttelemisensä osoitti hänet päteväksi operettivoimaksi. Leo Lähteenmäki sai pitää iloa yllä steppaavana ja ulkomaalaisesti murtavana puolalaisena, jonka "onni meni aina ohi". Subrettiparina hänellä oli *Martta Kinnunen*, joka steppasi, lauloi ja hullutteli varsin räisäkyvästi. Miespääosan esitti *Kaarlo Kytö* komeassa meriupseerin uniformissa perinnäisin operettisankarin elein. Hänen lauluun kuuli mielihyväseen. *Martta Kontula* oli hillityn kaunis parisitar hänen nuorena vaimonaan. Vielä on mainittava *Elsa Rantalaisen* koomillisen ylhäisen äiti, *Ossi Korhosen* nokkela kadetti, *Aku Käyhkön* luonteva meriupseeri ja *Ensio Joukon* hiottu asianajaja.

Eine Laine oli ohjannut operetin erinomaisen vauhdikkaasti ja kekseliäästi ilmentäen jälleen hyvää operettimielikuvitustaan. Tanssit oli ansiokkaasti ohjannut *Anitra Karto*, Erikoisesti mainittakoon *Orvokki Siposen* ja *Klaus Salinin* groteski kiinalainen tanssi ja jaavalais-tuntuiset numerot, jotka olivat korkeampaa liikuntataidetta kuin mitä operettilavalla tavallisesti nähdään. Ulkonaisesta koreudesta saadaan kiittää *Gandul Winbergin* ja *Emmi Tuukan* enimmäkseen silmiä hiveleviä pukuja. *Lasse Elon* lavastus oli melko loistelas. Itämaisissa kohtauksissa tuntui lavastaja vuodattaneen taustoihinsa liiaksikin väri-iloa, mutta parisilaisympäristö, etenkin viimeisessä näytöksessä osoitti kevyessä ilmavuudessaan taiteellista silmää. Tekstin sujuvasta käännöksestä vastasi *Laura Kivijärvi*.

"*Dshainahin*" esitykseen on Kansanteatteri lyhyesti sanoen omistanut paljon huolta ja innostusta. Se on onnistuneimpia operettiesityksiä, mitä täällä pitkiin aikoihin on nähty.

V. R.—s.

siinä osoitti huomattavaa mielikuvitusta ja väriäisiä.

Itse esityksessä kiintyi huomio ehdottomasti ensi sijassa *Malmi Vilppulan* *Dshainahiin*. Hän lauloi hyvin, kiinteällä ja kantavalla äänellä, joka varmasti kestäisi vakavammassa, vaativammassakin tehtävässä. Samalla hän näytteli täydellä antaumuksella, luontevasti ja herkästi, niin että olisi luullut katselevansa hyvinkin kokenutta näyttelijätärtä. Aivan selvästi kysymyksessä on uusi operettitähti, johon kannattaa kiinnittää kaikkea huomiota. *Leo Lähteenmäki* teki parhaansa huvittaakseen yleisöä. Osan täytteeksi on keksittävä vitsejä, — muutaman sellaisen huomaisikin —, sillä muuten se on aivan liian hailea murtavasta puheesta huolimattakin. *Kaarlo Kytö* oli tietysti komea operettisankari, *Martta Kontula* herttainen ja suloinen morsian ja *Martta Kinnunen* oikein hauska ja pirteä subretti. *Elsa Rantalainen* esiintyi ylhäisesti äitinä, *Ossi Korhonen* oli kyllin itserakas kadetti, *Aku Käyhkö* komea amiraali ja *Kyösti Käyhkö* ja *Reino Sandell* oikein roistomaisia itämaisia kauppiaita. *Kaarlo Saarnio* kantoi hyvin ahnaan kiinalaisen viittaa ja *Ensio Jouko* oli vallan korekti asianajaja. *Anni Hämäläinen* vain vilahti ohi siveellisenä englantilaisena ladyana.

Yleisö oli erittäin suosiollista ja osoitti ansaittua huomiota etenkin neiti Vilppulan suoritukselle.

E. P.—la.

kevätoperetti.

": "Dshainah".

Maaria ja monet muut laulutehtävät asettavat naispääosan esittäjälle melko suuria vaatimuksia. Malmi Vilppula suoriutui ilmeikkäällä ja kirkkaalla sopraanollaan päätehtäväästään erinomaisesti. Myös hänen näyttelemisensä osoitti hänet päteväksi operettivoimaksi. Leo Lähteenmäki sai pitää iloa yllä steppeinä ja ulkomaalaisesti murtavana puolalaisena, jonka "onni meni aina hiihi". Subrettiparinaan hänellä oli Martta Kinnunen, joka steppa- i, lauloi ja hullutteli varsin räis- yvästi. Miespääosan esitti Kaarlo Kytö komeassa meriupseerin uni- formissa perinnäisin operettisankari- lein. Hänen lauluun kuuli mielik- een. Martta Kontula oli hilli- yn kaunis parisitar hänen nuorena- imonaan. Vielä on mainittava Elsa Rantalaisen koomillisen ylhäi- en äiti, Ossi Korhosen nokkela- adetti, Aku Käyhkön luonteva- eriupseeri ja Ensio Joukon hiottu- sianajaja.

Eine Laine oli ohjannut opere- rinomaisen vauhdikkaasti ja kek- liäästi ilmentäen jälleen hyvää ope- ttimielikuvitustaan. Tanssit oli an-ikkaasti ohjannut Anitra Karto, ikoisesti mainittakoon Orvokki- posen ja Klaus Salinin gro- ski kiinalainen tanssi ja jaavalais- tuliset numerot, jotka olivat kor- amppaa liikuntataidetta kuin mitä- erettilavalla tavallisesti nähdään. ronaisesta koreudesta saadaan- ttää Gandul Winbergin ja- nmi Tuukan enimmäkseen sil- ihiveleviä pukuja. Lasse Elon- astus oli melko loistelia. Itämai- a kohtauksissa tuntui lavastaja- dattaneen taustoihinsa liiaksikin- i-iloa, mutta parisilaisympäristö, nkin viimeisessä näytöksessä osoitti- yessä ilmavuudessaan taiteellista- ää. Tekstin sujuvasta käännök- ä vastasi Laura Kivijärvi. "Dshainahin" esitykseen on Kan- teatteri lyhyesti sanoen omistanut on huolta ja innostusta. Se on- stuneimpia operettiesityksiä, mitä- lä pitkiin aikoihin on nähty.

V. R.—s.

Onnistunut operetti- ilta Kansanteat- terissa.

Paul Abraham: "Dshainah".

Paul Abrahamin uusi operetti saapui meille parhaaksi kevääksi ja täytti sen tyhjän tilan, joka laulunäytelmäohjelmistossamme on pitkän aikaa ollut havaittavissa. Tämä uusi ope- retti osoittaa, että Abrahamin kehitys on yhä edelleen kulkenut varsinaisesta schlagermusiikista orkesterioperettiin, josta jo aikaisemminkin on näkynyt muutamia oireita. »Dshainah» on tässä uudessa lajissaan säveltäjän paras saavutus. Sen musiikki on huoliteltua, melko suuressa määrin hienostunutta, melodista ja runollista. Se vaatii on- nistuakseen kohtalaisen orkesterin ja suurehkoit vaatimukset täyttävät laulu- voimat, etenkin kuorot, joiden osuus operetissa on huomattavampi kuin kos- kaan ennen Abrahamilla.

Operetin juoni on mitätön ja liikkuu sovinnaisesti Parisin ja eksoottisten maiden välillä. Tällä kertaa tuo pientä vaihtelua harvoin lavalla esiintynyt Indokiina, mutta yleensä on sanot- tava, että operetit ovat jo siinä määrin ammentaneet tyhjäksi kaukomaaro- mantiikan, että niitä uhkaa kriisi, ellei keksitä jotakin uusia aiheita. Juuri juonen mitättömyys tekee sen, että esitys tuntuu hieman venytetyltä, sillä pelkkä revyy ja laulunumerot eivät oi- kein ole omiaan pitämään yllä mie- lenkiintoa kolmea ja puolta tuntia. Teatteri olisi voinut lyhentää operettia, koska sillä ei ollut käytettävänään sel- laisia teknillisiä keinoja, jotka sallivat kuvaellain nopeamman vaihdon.

Tämä varaus ei kuitenkaan paina mitään sen rinnalla, mitä on sanottava esityksestä yleensä. Teatteri oli tehnyt ilmeisesti paljon työtä, uhrannut runsaasti varoja näyttämölleasetukseen ja keksinyt suuren joukon hauskoja pikkuseikkoja, joista olemme jo useis- sa Eine Laineen ohjaamissa opereteis- sa nauttineet. Yleisön suosiosoitukset kohdistuivatkin lopussa eritoten reip- paaseen ohjaajaan. Yhteisesitys ja yh- teislaulu todistivat uutteran harjoituk- sen kautta saavutettua kypsyyttä, mikä operettien ensi-illoissa on harvinainen vieras. Myös tanssit, jotka oli harjoit- tellut Anitra Karto, olivat harvinaisen hauskoja ja vaihtelevia. Niitä varten oli lainattu musiikkia muualtakin, m.m. Ketelbeyltä.

Nimiosan esitti Malmi Vilppula, jol- la on miellyttävä, mutta ei kovin loist- elias ääni ja sympaattinen olemus. Hänen indokiinalaisesta tanssitytös- tään puuttui kuitenkin paikoitellen ai- toutta ja notkeutta. Hänen rinnallaan lauloi ja näytteli Kaarlo Kytö ranska- laisen kirjailijansa uskottavasti ja suhteellisen vapautuneesti, kun taas Leo Lähteenmäki kaikkien surujen pos- tilaattikkona ja puolalaisena nuorena- miehenä kallitsi yleisöä tunnetulla loi- suudellaan ja hauskoilla nyansseillaan. Hänen subrettiparinaan oli Martta Kinnunen hiukan neuvoton epämää- räisten vuorosanojensa parissa, mutta vanha rutiini pelasti hänetkin. Sivuasia oli operetissa lukemattomia, joista mainitsemme vain Martta Kontulan kauniin parisittaren, Elsa Rantalai- sen päättäväisen äidin ja Ossi Korho- sen kadetin. Orvokki Siponen ja Klaus Salin esittivät pari erittäin hyvää tans- sinumeroa, jotka saivat vilkasta vasta- kaikua osakseen, Gandul Winbergin ja Emmi Tuukan puvut olivat loisteliaat ja elegantit, Lasse Elon lavastus kii- tettävä. Kansanteatterin esitys ansait- see siis kaiken tunnustuksen ja teke- mäni varaukset koskevat pääasiallises- ti operetin librettoa.

Yleisöä oli hyvä huone ja se palkitsi näyttelijät kukin ja vaadituin toistoin.

I. L.

Operettseger på Kansan- teatteri.

Kansan teatteri kunde i går anteckna en vacker lyrisk seger med sitt urupp- förande för Finland av Paul Abraham Dshainah, operett i sju tablåer med Alfred Grünwald och Fr. Fritz Löhrer-Beda som textförfattare, till finskan översatt av Laura Kivijärvi.

Den nya operetten, buren av Paul Abraham musik, är fylligt varm och snärjande, är klatschigt surprenerande med pigga schlager, är historien om en liten danserska i Indokina, som i likhet med så många sina systrar fyllts av kärlek till en vit sjöofficer. Hennes låga är så mycket hetare, som den västerländske officeren räddat henne från ett av- skyvärt schackrande oika tehusägare emellan med hennes person som föremål. Romanen mellan henne och operettens hjälte slutar som den brukar i dylika fall, men vad Dshainah själv beträffar, ha librettisterna tänkt ut en aning variation: i sista akten uppenbarar hon sig som gemäl till en indisk furste, men alltjämt med känslan för sin vite hjälte skälvande inom sig.

Kansanteatteri hade nedlagt all möj- lig omsorg på framförandet av operetten, som i Eine Laines regi gestaltat sig till en livfull och målerisk helhet. Att på den lilla scen teatern förfogar över genom- föra en sån uppsättning som gårdagens är ett kraftprov som förtjänar all respekt. Inte blott det, att såväl dekorationer som kostymer voro frikostigt och effektivt utförda, teatern hade också kostat på sig en rad dansgirls, som i sina vackra skru- dar lyckligt fyllde ut det hela, och ett danspar, till vilket vi återkomma om en stund.

Titelgestalten Dshainah-Lilo för- kroppsligades av den unga skådespeler- skan Malmi Vilppula, som lyckades förträffligt i sin framställning av ett vär- ligt, fängslande naturbarn. Den spåda, smidiga gestalten skälvede av exotiskt liv, och stämman, klar och böjlig, följde vil- ligt ägarinnans och kompositörens inten- tioner. Som hennes motspelare uppbar Kaarlo Kytö operettens manliga huvud- roll, den franska författaren och sjöoffi- ceren Pierre Claudel. Man kan inte pre- cis påstå att herr Kytö utmärker sig för någon fransk mjukhet. Betecknande för honom är i stället ett slags manlig stramhet, som är klädsam på sitt sätt och som i förening med en sympatisk sångstämma gjorde prestationen till en tilltalande helhet. Hans franska bättre hälft, Yvonne, gjordes med fräschör och glättighet av Martta Kondula.

Operettens roliga par representerades i detta fall av Leo Lähteenmäki, som en lustig polsk salongsherre, och Martta Kinnunen som hans utvalda, pari- siskan Museette. Särskilt herr Lähteen- mäki gick hela kvällen från klarhet till klarhet. Hans lustiga unga polack var visserligen ingen ny typ i hans galleri. Men med sin glittrande glada operett- sprall och sin eleganta uppenbarelse fort- sätte han med stor framgång i sin tidi- gare kända anda. Martta Kinnunen som moatién hölj honom lyckligt stängen — dansade och sjöng och spelade med utmärkt fart och skälmskt humor. Mind- re roller utfördes exempelvis av Elsa Rantalainen som hjältens svärmor samt herrar Ossi Korhonen och Aku Käyhkö som sjöofficerare.

I kompositionen av danserna hade Anitra Karto visat prov på verksamt fantasi. Hennes insats omfattade dock ej de båda numren av paret Orvokki Si- ponen och Klaus Salin, som själva komponerat och skördade stormande bi- fall med sina dansakrobatiska prestatio- ner.

I orkesterrummet medverkade livfullt Helsingfors teaterorkester under ledning av Väinö Rantanen.

Kansanteatteri har allt skäl att vara nöjd med sin nya operett.

E. A.

Hämeenlin Työväen Näyttämö.

Kaarlo Kytön vierailunäytäntö.

»Viktoria ja hänen husaarinsa» on Hämeenlinnan ja lähiympäris- tön teatteriväen aivan erikoisessa suosiossa. Sitä todistaa operetin laaja ja menestyksellinen esitys- sarja. Yleisön suosio onkin paras tunnustus amatööriyöstä, jossa on runsaasti oikein hyvin luistavia kohtia.

Täyden salin oli tämä operetti saanut viime lauantai-iltanakin, jolloin teatteri tarjosi sen sikäli muutettuna, että Kaarlo Kytö Helsingin Kansanteatterista vie- raili eversti Koltayn osassa.

Vaikka Työväen Näyttämön Väinö Aalto on tässä osassa teh- nnyt parastaan ja etenkin laululli- sesti saanut runsaasti tunnustusta osakseen, oli virkistävää nähdä, mitä tunnustetulla ammattinäytte- lijällä, hra Kydöllä, oli esilletuota- vana. Totesimme mielihyvällä, että hänen edullisen ulkomuotonsa takana elää vilkas temperamentti. Omaten lisäksi äänivarat, joiden rajoja »husaarin» melko vaativas- sa osassa ei vielä tuntunut, on siinä yhtyneenä ne ominaisuudet, joiden avulla mies pääsee pit- källe operetti- ja varmasti myös vakavissakin teatteritehtävissä.

Hra Kydön ote sai lauantai-illan yleisön heti mukaansa, päästen kuitenkin taiteilijan lahjat täysiin oikeuksiinsa kappaleen toisessa näytöksessä.

Esitystä seuratessa oli mielen- kiintoista panna merkille, että Työv. Näyttämön Viktoria, Hil- degard Lehto, on äänellisesti edel- leen kehittynyt, niin että molem- pien pääosien esittäjän yhteis- ja vuorolaulu oli mitä täyspainoisem- paa ja nautittavaa. Samoin oli vierailijan ja Janczin — johtaja Vili Lehosti — yhteisnäyttely täy- sin vapaata ja vauhdikasta.

Runsaiden suosiosoitusten ohella ojensi vierailijalle kukka- laitteen m.m. herra Lehto Työväen Näyttämön puolesta.

E. P.

*

Tolstoin "Ylösnousemus" Kansanteatterissa.

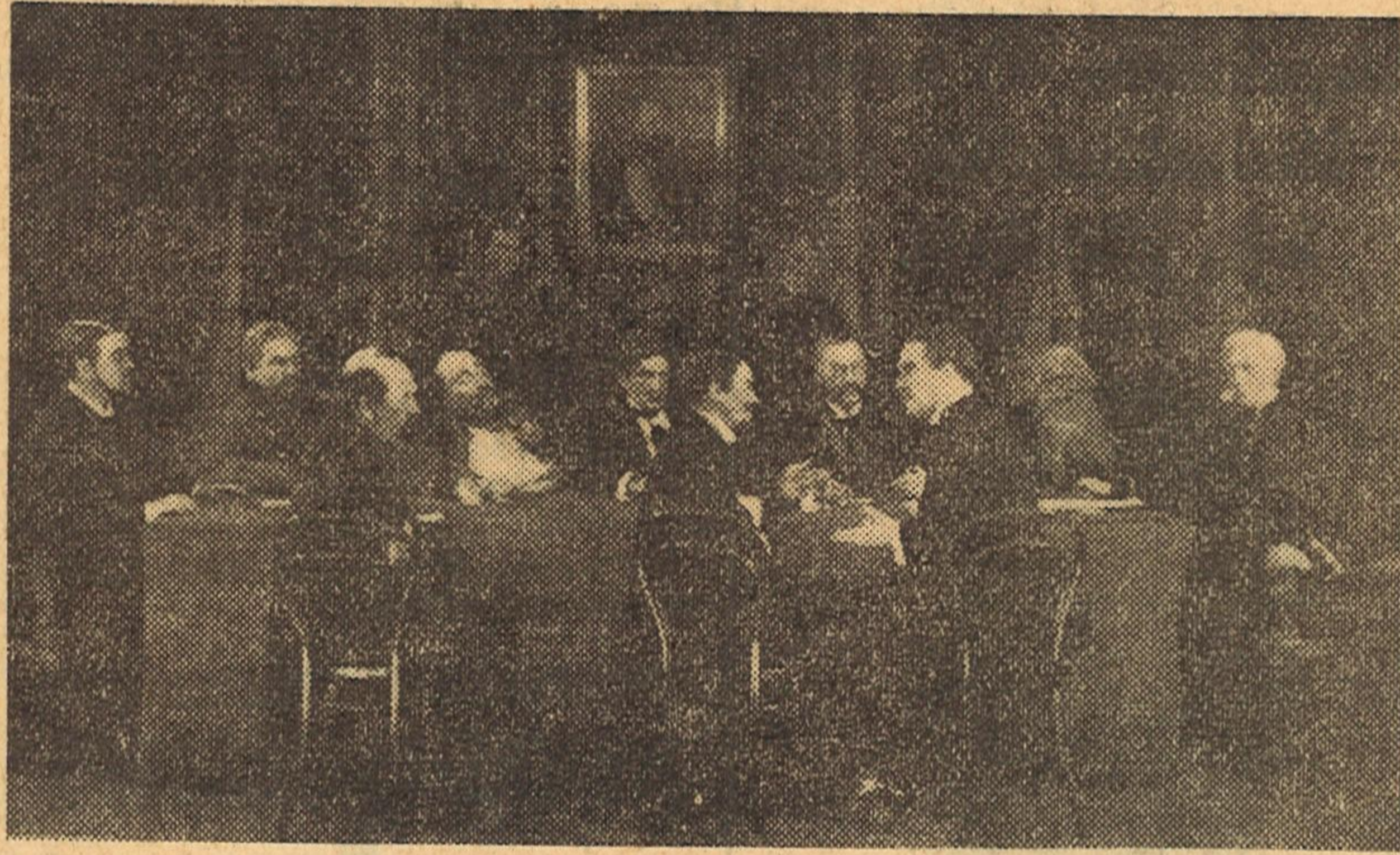
Eräissä v. 1880 pitämässään puheessa Dostojevski huomautti, että venäläisyys merkitsee samaa kuin ihmisyyden, kaikkien ihmisten veljeys. Sillä perusteella tulee Venäjältä suurvalta, ja kaikki Euroopan kärsimykset sovitetaan venäläisessä sielussa. On sangen epäilyksen alaista, misää määrin tämä Dostojevskin "kaukonäkeminen" enää pitää paikkansa, mutta tuntuu kuin tavallaan olisi nähnyt Tolstoin merkityksen viime vuosisadan lopulla ja vielä tämän vuosisadan alkupuolella, aina maailmansotaan asti. Tolstoistahan tuli Euroopalle enemmän kuin loistava romaanikirjailija, hänestä tuli elämän tarkoituksen ja sen yksinkertaisuuden julistaja, profeetta. Hänen julistuksessaan ei saanut armoa mikään vanha hyve, ei sivistys, ei taide, ei isänmaa, eikä kirkko ja kirkon usko. Mutta hän ei kuitenkaan vaatinut uutta yhteiskuntajärjestystä eikä vallankumousta, sillä kaikki hallitukset olivat pahasta ja kaikki vallankumoukset samoin. kaikki lait ja säännökset estävät yksilöä seuraamasta oman tunteensa ääntä, jota yksin on kuultava, ja hävittävät jokaisen yksilön vastuuntunteen. Tärkeintä on, ettei pahaa vastusteta pahalla, koska paha siten nopeasti häviää itsestään. Silloin nopeimmin käsitetään, että jokaisen täytyy olla vapaa ja että kaikkien on oltava veljiä. Nämä opit kulkivat Eurooppaan ja nostivat Tolstoin maineen korkealle, paljon korkeammalle kuin se olisi voinut milloinkaan kohota, jos häntä olisi luettu vain pelkkänä luovana kirjailijana.

Tolstoin viimeinen suurromaanin "Ylösnousemus", jonka hän kirjoitti seitsenkymmenvuotiaana, sisältää samanlaisia siveysopetusta ja oman tunteen äänen tärkeyttä kuin hänen muutkin romaaninsa, mutta hänen elävöittävä luomiskykynsä oli vielä jäljellä, ja niinpä hän kykeni kuvaamaan romaanissaan mitä vaihtelevimman ja mitä erilaisimpia piirejä edustavan ihmisgallerian. Joku kirjallisuudentutkija on väittänyt, että romaanin miehen päähenkilö ruhtinas Nehljudov on vain kaava, eikä elävä ihminen. Tolstoi on tarvinnut sellaista ajatustensa ja tarkoitustensa ilmituomiseen. Sen sijaan ei kukaan ole kieltänyt Katjushalta, romaanin toiselta päähenkilöltä todellista verevyttä ja elävää inhimillisyyttä. Miten lieneekään ja mitä kaikkia heikkouksia Tolstoin viimeisestä romaanista haettaneenkaan, on sen taiteellinenkin voima aikanaan ollut valloittava. Se on kulkenut yli maailman samanlaisessa voittokulussa kuin hänen aikaisemmat suurromaaninsa.

Yhtä suuria valloituksia "Ylösnousemus" teki näyttämöillä sen jälkeen, kun ranskalainen näytelmäkirjailija Henri Bataille oli muodostanut siitä näyttämösovituksen. Se oli maailmansotaan asti Euroopan näyttämöiden suosittua ohjelmistoa, ja kuinka moni teatteri esitti sitä meilläkin. Koko suurromaanin rikkaus ei ole voinut mahtua näyttelmään, mutta siinäkin käyty inhimillinen taistelu on liikuttanut monia katsomoita, ja Tolstoin profeettallinen sana oman tunteen äänen kuulemisesta on senkin kautta kaikunut moniin ihmisydämiin.

Maailmansota keskeytti Jasna ja Poljanan profeetan julistuksen. Kenties nyt jälleen ollaan taipuvaisia sitä kuuntelemaan.

Mia Backmanin kyky realistisen näytelmän ohjaajana on kylliksi tunnettu. Johdonmukaisesti kestävä yleislinjan ohella hän on saanut esitykseen paljon elävöittäviä pikkupiirteitä ja joukkokohdauksiin luontevaa liikuntaa. Sillä tavoin oli "Ylösnousemuksesta" kehkeytnyt

Toisen näytöksen valamieskohtaus.

johon näyttelijätär viime aikoina on joutunut. Hän ei enää puhu, ei ilmennä sanalla, vaan jollakin tavoin ihmeellisesti sulkeutuu silloin kuin odottaisi kuulevansa vuorosanan. Jos tällaista jatkuu, menee lahjakkaan näyttelijättären työ hukkaan, koko hänen herkästi vaihtoavan henkilönsä merkitys menehtyy ja syntyy vain pantomiimi, sopimaton draamalliseen esitykseen, jossa sana on tärkeä tekijä. Ohjaajien olisi otettava tämä tärkeä seikka huomioon ja koettava pelastaa teatterille erittäin lahjakas ja tarpeellinen näyttelijätär.

Kaarlo Kydön ruhtinas Nehljudov oli huomattava saavutus. Se oli kenties ehjempi ja johdonmukaisempi kuin tekstin mukaan yleensä voi odottaakaan, ja juuri siitä syystä on sille annettava erikoinen tunnustus. Ensimmäisen näytöksen haparoinnin jälkeen, johon epäilemättä kohtauksessa Katjushan kanssa vaikutti myöskin Emmi Jurkan siinä osoittama harvinainen vireettömyys ja hapuilevaisuus, hän sai ruhtinaaseensa, jolle teksti ei toisen näytöksen oman tunteen heräämiskohtauksen jälkeen myönnä juuri mitään draamallista kehi-

tystä, paljon hillittyä päättäväisyyttä ja sovituksen tahtoa.

Sivuhenkilöistä tehtiin yleensä hyviä tyyppejä. Valamiehistä jäi mieleen Eino Jurkan rehevä, karrikoiden, mutta tuskin haittaavasti, piirretty kauppias Ossi Elstelän erittäin hyvin tajuttu ja huolellisesti veistetty "kovapuhuja" kapteeni sekä Aatu Talanteen täsmällinen puheenjohtaja. Myöskin Ossi Korhosen asianajaja Nihin oli hillitty ja korrekti. Vankilaumasta muistaa mielihyvällä Aino Lohikosken Punatukan, Helmi Järveläisen vienon yksinkertaisen ja aidoit Fedosjan sekä Siiri Angerkosken ja Hilda Keskinen vanhat akat. Siirtovangin tulin nihilisti Simonson (Kalle) ja Kriljtsov (Ossi Elstelä) ansaitsevat maininnan osoituksensa siitä, että toistakin osista voidaan jotakin juhlallista Lassi Elon lavastus oli asiallisesti mielen näytöksen siperialaistamisesta pienellä näyttämöllä vaikeasti toteutettava, mutta ei senkään vaikeampi.

Täysilukuinen yleisö esityksestä hartana. Näyttelijät ja ohjaaja.

Tolstoin "Ylösnousemus" Kansanteatterissa.

Bataille'n tunnettu draama Tolstoin "Ylösnousemus" on kuvauksessaan, jossa romaaniin aset solmukohdat muodostetaan asteittaisen kohoamisen. Listus ja venäläisen sielun syvyys eivät tule esiin tämän näytelmäkirjailijan vuoroissa ei ole runon lentoa eikä kevyttä, mutta sen sijaan dramatisoija on taitavasti romaaniin aatesisällön näkökulmissa, joissa slaavilainen rehevyyden yhtyvät galliarsteisyyteen.

Mä dramatisointi on oivallista. Kansanteatterin viikkokokouksessa Mia Backman olikin läsnä, ja hän esitti kaikkien mielenkiintoisen ohjaamanaan "Ylösnousemus" -näytelmän eilen Koulun arjaksi värikkäitä kohtauksia, jotka olivat aitoslaavilaista kuuloa. Hiljaista alustusta vaa tuskaa. Yleisö oli ilmeisesti varsin myönteinen henkilöiden sielullinen pyrkimys hukkumaan värikkyyteen ja jääneen käden ulottu-

Emmi Jurkka, Kaarle Kyrönluoma, Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

OHJELMA

Kansankouluille tavallisen ruhtinasta Kaikkein eniten hahmollisen vankilakohtauksen vajoamiseensa Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Antero Katjushansa ilmeisestä aiheutuneesta riipaisevasuudessaan ja ruhtinasta toivottomuuden menneisyyden ystävälliseen ohjelmassa onnistunut joskin väkivaltaisen yleisömpi paitahtaa viehättävää. Näytelmän ohjelmio tie-

Tolstoin "Ylösousemus" Kansanteatterissa.

Eräässä v. 1880 pitämässään puheessa Dostojevski huomautti, että venäläisyys merkitsee samaa kuin ihmisyyys, kaikkien ihmisten veljeys. Sillä perusteella tulee Venäjältä suurvalta, ja kaikki Euroopan kärsimykset sovitetaan venäläisessä sielussa. On sangen epäilyksen alaista, misää määrin tämä Dostojevskin "kaukonäkeminen" enää pitää paikkansa, mutta tuntuu kuin tavallaan olisi nähnyt Tolstoin merkityksen viime vuosisadan lopulla ja vielä tämän vuosisadan alkupuolella, aina maailmansotaan asti. Tolstoistahan tuli Euroopalle enemmän kuin loistava romaanikirjailija, hänestä tuli elämän tarkoituksen ja sen yksinkertaisuuden julistaja, profeetta. Hänen julistuksessaan ei saanut armoa mikään vanha hyve, ei sivistys, ei taide, ei isänmaa, eikä kirkko ja kirkon usko.

Mutta hän ei kuitenkaan vaatinut uutta yhteiskuntajärjestystä eikä vallankumousta, sillä kaikki hallitukset olivat pahasta ja kaikki vallankumoukset samoin. kaikki lait ja säännökset estävät yksilöä seuraamasta omantuntonsa ääntä, jota yksin on kuultava, ja hävittävät jokaisen yksilön vastuuntunteen. Tärkeintä on, ettei pahaa vastusteta pahalla, koska paha siten nopeasti häviää itsestään. Silloin nopeimmin käsitetään, että jokaisen täytyy olla vapaa ja että kaikkien on oltava veljiä. Nämä opit kuljivat Eurooppaan ja nostivat Tolstoin maineen korkealle, paljon korkeammalle kuin se olisi voinut milloinkaan kohota, jos häntä olisi luettu vain pelkkänä luovana kirjailijana.

Tolstoin viimeinen suurromaani "Ylösousemus", jonka hän kirjoitti seitsenkymmenvuotiaana, sisältää samanlaista siveysopetusta ja omantunnon äänen tärkeyttä kuin hänen muutkin romaaninsa, mutta hänen elävöittävä luomiskykynsä oli vielä jäljellä, ja niinpä hän kykeni kuvaamaan romaanissaan mitä vaihtelevimman ja mitä erilaisimpia piirejä edustavan ihmisgallerian. Joku kirjallisuudentutkija on väittänyt, että romaanin miehen päähenkilö ruhtinas Nehljudov on vain kaava, eikä elävä ihminen. Tolstoi on tarvinnut sellaista ajatustensa ja tarkoitustensa ilmituomiseen. Sen sijaan ei kukaan ole kieltänyt Katjushalta, romaanin toiselta päähenkilöltä todellista verevyttä ja elävää inhimillisyyttä. Miten lienekään ja mitä kaikkia heikkouksia Tolstoin viimeisestä romaanista haettaneenkaan, on sen taiteellinenkin voima aikanaan ollut valloittava. Se on kulkenut yli maailman samanlaisessa voittokulussa kuin hänen aikaisemmat suurromaaninsa.

Yhtä suuria valloituksia "Ylösousemus" teki näyttämöillä sen jälkeen, kun ranskalainen näytelmäkirjailija Henri Bataille oli muodostanut siitä näyttämösovituksen. Se oli maailmansotaan asti Euroopan näyttämöiden suosittua ohjelmistoa, ja kuinka moni teatteri esitti sitä meilläkin. Koko suurromaanin rikkaus ei ole voinut mahtua näyttelmään, mutta siinäkin käyty inhimillinen taistelu on liikuttanut monia katsomoita, ja Tolstoin profetallinen sana omantunnon äänen kuulemisesta on senkin kautta kaikunut moniin ihmisydämiin.

Maailmansota keskeytti Jasnaja Poljanan profetaan julistuksen. Kenties nyt jälleen ollaan taipuvaisia sitä kuuntelemaan.

Mia Backmanin kyky realistisen näytelmän ohjaajana on kylliksi tunnettu. Johdonmukaisesti kestävä yleislinjan ohella hän oli saanut esitykseen paljon elävöittäviä pikkupiirteitä ja joukkokohdauksiin luontevaa liikuntaa. Sillä tavoin oli "Ylösousemuksesta" kehkeytnyt Kansanteatterille ehdoton näyttämöllinen voitto.

Emmi Jurkan Katjushaa odotettiin mielenkiinnolla. Tällä näyttelijättärellähän pitäisi olla kaikki edellytykset tehtävään. Hänellä on hermoherkkyyttä, nopeasti vaihtuvaa eläytymiskykyä ja yhtä nopeasti syttyvää sielullista paloa. Kaiken tämän havaitsi hänen Katjushassaan, mutta siinä huomasi myöskin harvinaisen selvästi sen vaarallisen vaiheen,

Toisen näytöksen valamieskohtaus.

johon näyttelijätär viime aikoina on joutunut. Hän ei enää puhu, ei ilmennä sanalla, vaan jollakin tavoin ihmeellisesti sulkeutuu silloin kuin odottaisi kuulevansa vuorosanan. Jos tällaista jatkuu, menee lahjakkaan näyttelijättären työ hukkaan, koko hänen herkästi vaihtoavan henkilönsä merkitys menehtyy ja syntyy vain pantomiimi, sopimaton draamalliseen esitykseen, jossa sana on tärkeä tekijä. Ohjaajien olisi otettava tämä tärkeä selkeä huomioon ja koettava pelastaa teatterille erittäin lahjakas ja tarpeellinen näyttelijätär.

Kaarlo Kydön ruhtinas Nehljudov oli huomattava saavutus. Se oli kenties ehjempi ja johdonmukaisempi kuin tekstin mukaan yleensä voi odottaakaan, ja juuri siitä syystä on sille annettava erikoinen tunnustus. Ensimmäisen näytöksen haparoinnin jälkeen, johon epäilemättä kohtauksessa Katjushan kanssa vaikutti myöskin Emmi Jurkan siinä osoittama harvinainen virettömyys ja hapuilevaisuus, hän sai ruhtinaaseensa, jolle teksti ei toisen näytöksen omantunnon heräämisohjauksen jälkeen myönnä juuri mitään draamallista kehi-

tystä, paljon hillittyä päättäväisyyttä ja sovituksen tahtoa.

Sivuhenkilöistä tehtiin yleensä hyviä tyyppejä. Valamiehistä jäi mieleen Eino Jurkan rehevä, karrikoiden, mutta tuskin häntäavasti, piirretty kauppias Ossi Elstelän erittäin hyvin tajuttu ja huolellisesti veistetty "kovapuhuja" kapteeni sekä Aatu Talanteen täsmällinen puheenjohtaja. Myöskin Ossi Korhosen asianajaja Nihin oli hillitty ja korrekti. Vankilaumasta muistaa mielihyvällä Aino Lohikosken Punatukan, Heljä Järveläisen vienon yksinkertaisen ja aidan Fedosjan sekä Siiri Angerkosken ja Hilda Keskinen vanhat akat. Siirtovangin ta tulinen nihilisti Simonson (Kalle Jynä) ja Kriljtsov (Ossi Elstelä) ansaitsevat maininnan osoituksensa siitä, että nistään osista voidaan jotakin juhl

Lassi Elon lavastus oli asiallisessa miehen näytöksen siperialaistumisen pienellä näyttämöllä vaikeasti hoidettava, mutta ei senkään moittia.

Täysilukuinen yleisö on ollut erittäin innostunut esityksestä hartana. Näyttelijät ja ohjaaja ovat saaneet voittot

vaikuttavan ilmaisuun. Sen mäsien näytöksen viaton, sha jäi jollakin tavoin slaavilaiseksi tyttöhahmoksi. tomuus vaikutti teeskennä ka antautumisesta lemme puuttui välittömyyttä.

Kaarlo Kytö ruhtinas taas päinvastoin parhaissa näytöksessään, nuoren notkeana, kuumaveren tina. Hänen viettelen oli niin luonteva, että näyttämöllä näkee se. Jo Bataille'n dramatisa että ruhtinas Nehljudov kehitys sovitustehtävään teellisesti valotetuksi. tö pääsytään tässä suudesta. Hänen raunon lina kalpeus voimakas ne huulineen korostettiin sisäistä heiveröisyyttä. kä Emmi Jurkan ettei lausunnallinen puoli muistutukseen. Niin Emmi Jurkan kuiskaaminen puhe voikin hänen syytä harjoittamien myös luonnollista legitiimä taas tuntuu edelleen puhettavan onnto marraileva ohjaajaksi ilme sonut olevan aihetta.

Kansanteatterin muuta haat voimat olivat erinomaisten etupäässä erinomaisten hahmoja. Jos vaikkapa tyyppeiden naamiointi paikoitin ollut koomilaisissa liian räikeä. Naistulos ollut täysin Elsa Rantala Angerkosken kuin vanhoista vaikkapa leikatut tädit tavattavat Anni Hämälä heidän rinnalleen tavattavan kotiopettajatar kohtauksessa oli kauppiana rehevä pitkään aikaan, — tavissa kaikkein loivaisiin elokuvatyyppeistä miehistä jäi miehen gerkosken hyvät tinen upseeri. Naisista nähtiin vain hyväta Aino Lohikosken Punatukka, Ellin kistelevä tyttö ja Siiri Angerkosken mot olivat mielenpain näytöksessä oli S. tava nihilisti, Kalle tuva johtaja ja Angerkosken ja suulas upseeritarkka vaisto oli voittanut taitava laiskartanon tunnustuksessa oli lavastettu hyvin ahtaasta Siperia-näytöksen nelmälliset.

Viimeistä sijaa mo osoitti hyvin taan, ja sekä näytös saivat kukkia.

staruus.
uskilpai-
kallassa
FK:n jär-
atka noin
tuntion IF,
ravan IB,
K. 1.4.58;
5) H. Ek-
n luokkaan.

OHJELMA
Kansakoulu-
nen kansa-
ri. maist.

ma. Hel-
Antero Katjushansa il-
A. J. Tarj-
inkuoro. Läh. Tamper-
rs: Lauulu-
nta, luenta

Isöjen hyl-
ntien 15 mi-
ja -tarvik-
a; maist.

en, esitelmä
Läh. Tamper-
in konser-
den kaut-
temusiikkia,
13. 10.: